

RIVOJLANGAN XORIJIY MAMLAKATLARDA TA'LIMNI TASHKIL ETISH TAJRIBALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI

Olimov Temir Hasanovich

*Osiyo xalqaro universiteti professori,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*

Jo'rayeva Muhabbat Ahadovna

Osiyo xalqaro universiteti pedagogika magistratura

mutaxassisligi bo'yicha I-bosqich magistri

Annotatsiya: O'zbekiston ta'lim tizimini jahon andozalariga moslashtirish va sifatini oshirish bugungi kunning dolzarb vazifasidir. Bu jarayonda rivojlangan xorijiy mamlakatlarning ta'limni tashkil etishdagi muvaffaqiyatli tajribalaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada rivojlangan xorijiy mamlakatlardagi ta'lim tizimlarini o'rganish va ularning tajribalaridan samarali foydalanish metodikasi muhokama qilinadi.

Аннотация: Адаптация системы образования Узбекистана к мировым стандартам и повышение ее качества является сегодня актуальной задачей. В этом процессе важно использовать успешный опыт развитых зарубежных стран в организации образования. В данной статье рассматривается методология изучения образовательных систем развитых зарубежных стран и эффективное использование их опыта.

Abstract: Adapting the educational system of Uzbekistan to world standards and improving its quality is an urgent task today. In this process, it is important to use the successful experiences of developed foreign countries in the organization of education. This article discusses the methodology of studying educational systems in developed foreign countries and effectively using their experiences.

Kalit so'zlar: o'qituvchi, shaxsiy, mehnat, ilmiy, asos, tashkil etish, xalq merosi va mehnat an'analari, amaliy ahamiyat.

Dunyoning rivojlangan mamlakatlari ta'lim sohasida bir qator xususiyatlarga ega bo'lib, ular o'ziga xos milliy va madaniy o'ziga xosliklarni aks ettiradi. Masalan:

Finlyandiya: O'qituvchilarning yuqori malakasi va o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini shakllantirishga e'tibor qaratiladi. Ta'limning sifatini oshirishga yo'naltirilgan bo'lib, o'quvchilarning o'ziga xos qobiliyatlarini rivojlantirishga katta e'tibor beriladi.

Janubiy Koreya: Ta'limni texnologiyalar bilan birlashtirishga e'tibor qaratiladi, o'quvchilarning raqobatbardoshligini oshirishga yo'naltirilgan. O'quvchilarni global miqyosda raqobatbardosh qilishga qaratilgan.

Singapur: Ta'limni iqtisodiy rivojlanish bilan bog'lashga e'tibor qaratiladi, o'quvchilarning amaliy ko'ikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan. O'quvchilarni mehnat bozoriga tayyorlash hamda olgan bilimlarini hayotga qo'llay olishlari muhim hisoblanadi.

Kanada: Ko'p madaniyatli jamiyat bo'lganligi sababli, ta'limda turli madaniyatlarni hurmat qilish va ularni birlashtirishga e'tibor qaratiladi. O'quvchilarning o'ziga xos madaniy qadriyatlarini saqlab qolish va boshqa madaniyatlar bilan tanishishga imkoniyat yaratiladi.

AQSh: Ta'limda erkinlik va tanlovga e'tibor qaratiladi. O'quvchilar o'zlariga mos ta'lim yo'nalishini tanlash imkoniyatiga ega. Ta'lim tizimi raqobatbardosh bo'lib, o'quvchilarning o'ziga xos qobiliyatlarini rivojlantirishga e'tibor qaratiladi.

Xorijiy mamlakatlarning ta'lim tajribalaridan foydalanishda quyidagi bosqichlarni amalga oshirish mumkin:

1. Tahlil: O'rganish maqsadini aniqlash. Qaysi mamlakatning qaysi sohasidagi tajribasini o'rganish kerak? Masalan, Finlyandiya ta'lim tizimining sifatini oshirishga yo'naltirilganligi, Janubiy Koreyaning ta'limni texnologiyalar bilan birlashtirishga e'tibor qaratganligi yoki Singapurning ta'limni iqtisodiy rivojlanish bilan bog'lashga yo'naltirilganligi kabi o'ziga xos xususiyatlarni o'rganish mumkin. O'rganish uchun qaysi usullarni qo'llash mumkin? Masalan, adabiyotlarni o'rganish, xorijiy mutaxassislar bilan uchrashuvlar o'tkazish, ta'lim muassasalariga tashrif buyurish kabi usullarni qo'llash mumkin.

2. Tadqiqot: Tanlangan mamlakatning ta'lim tizimi, o'quv dasturlari, o'qituvchilar tayyorlash tizimi, o'quvchilarni baholash tizimi va boshqa muhim jihatlarni chuqur o'rganish.

3. Taqqoslash: O'rganilgan xorijiy mamlakatning ta'lim tizimi bilan O'zbekiston ta'lim tizimini taqqoslash. Qaysi jihatlarda o'xshashliklar va farqlar mavjud? Masalan, o'quv dasturlari, o'qituvchilar tayyorlash tizimi, o'quvchilarni baholash tizimi va boshqa jihatlarni taqqoslash mumkin.

4. Moslashtirish: Xorijiy mamlakatning ta'lim tajribasini O'zbekiston sharoitiga moslashtirish. Qaysi jihatlarni o'zgartirish mumkin va qaysi jihatlarni saqlab qolish kerak? Masalan, Finlyandiya ta'lim tizimining o'qituvchilarga beriladigan erkinlikni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish mumkin, ammo o'quvchilarning o'ziga xos qobiliyatlarini rivojlantirishga e'tibor berish kerak.

5. Amalga oshirish: Moslashtirilgan tajribani amaliyotga joriy etish. Qaysi bosqichlarda qanday qiyinchiliklar bo'lishi mumkin? Masalan, o'qituvchilarni yangi usullar bilan tanishtirish, o'quv dasturlarini o'zgartirish, o'quvchilarni baholash tizimini o'zgartirish kabi qiyinchiliklar bo'lishi mumkin.

6. Baholash: Joriy etilgan tajribaning samaradorligini baholash.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Olimov, T. H. (2019). SPIRITUAL AND MORAL ASPECTS OF THE FORMATION OF CIVIL CULTURE IN FUTURE SPECIALISTS OF HIGHER EDUCATION. *Theoretical & Applied Science*, (12), 662-665.
2. Olimov, T. H. (2020). The image of a modern teacher in the formation of civic culture among future highly educated specialists. *Pedagogical skill-Bukhara*, 5.
3. Olimov, T. H. (2019). Development issues of civil society and culture in the work of Eastern thinkers. *Pedagogical skill-Bukhara*, 2.
4. Olimov, T. H. (2016). Formation of self-awareness in youth. *Social and humanitarian sciences in the educational system.-Tashkent*, 4.
5. Olimov, T. (2020). BO'LAJAK OLIY MA'LUMOTLI MUTAXASISLARDA FUQAROLIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING AYRIM YO'NALISHLARI. *FAN, TA'LIM VA AMALIYOTNING INTEGRASIYASI*, 1(1), 20-27.
6. Xolboyeva, G., & Olimov, T. (2023). O 'SMIRLAR MA'NAVIYATINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *Ilm-fan va ta'lim*, 1(7).
7. Xolboyeva, G., & Olimov, T. (2023). O 'SMIRLARDA STRESSLI VAZIYATLARDA KOPING XULQ-ATVOR STRATEGIYALARI NAMOYON BO 'LISHINING IJTIMOY PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *Ilm-fan va ta'lim*, 1(7).
8. Olimov, T. THE ROLE OF NATIONAL SPIRITUALITY AND VALUES IN THE DEVELOPMENT OF CIVIL CULTURE IN FUTURE SPECIALISTS WITH HIGHER EDUCATION.